

საქართველო

იმისთვის წმინდა საჭმეში, როგორიც ბეჭედზე სიცუკა, ცყვილებით და ჭრებით ბეჭედის გაფანა ყველა უადგისმაგრი უსაბაკლესია.

—

გამოიცა 1918 წლის
25 ნოემბერი

კიბეტნების მიმართ

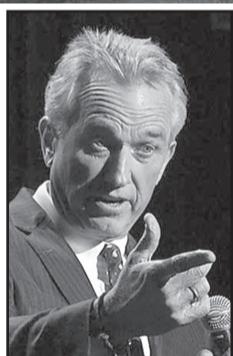
ორშაბათი, 21 აგვისტო, 2023 წ. №96 (9628)

ელ. ფოსტა: sakresp@

გარე sакresp@mail.ru

ფურ 1 ლარი

კუტების კაცობრის სისტემის

უკრაინის ეფ-16-ის ტიპის თვითმფრინავების მიწოდება კარგი ამბავი იქნება ამერიკის თავდაცვის მრეწველობის თვითმფრინავების და კატასტროფა კაცობრიობის თვითმფრინავების.

რობერტ კენედი (უმცობესი)

SOS

სეასუალური
ქალაზონა და
საომარი
კონფლიქტები

„ასამართო ნოტი“

06. 6 83.

აეროკორტისა და რკინიგზის რესული პრესტები, როგორც აფხაზების დასასრულის დასაწყისი

06. 3 83.

„სტრატეგიული“
“ტამაზების”

დიდი ხანია რასები აფხაზების საკუთარ ტარიელობის თვლის!

ახალი სიტყვა საქართველოს აკადემიურ სამაცნერო ლიტერატურაში

Akhmed Kavvashvili
Solomon Potskhishvili

Climate-Smart and Circular
Agriculture of Georgia

06. 5 83.

რესელი LUNA-25 მთვარის ზედაპირის შეჯახა და განადგურდა

ჩუსულმა უპილოტო კოსმოსურმა ხომალდმა, Luna-25-მა კონტროლი დაკარგადა მთვარის ზედაპირს შეეჯახა. „მიზანის“ ინფორმაციით, თითქმის 50 წლის გან-

მავლობაში ეს რესეტის პირველი მისია იყო მთვარეზე. გამოცემა წერს, რომ Luna-25 უნდა ყოფილიყო პირველი ხომალდი, რომელიც მთვარის საშენებლის დამტკიცების დაშვებითა, თუმცა ის გაუმართაობის გამო განადგურდა. მისიის მთავარი მიზანი მთვარეზე დაშვებილი მომდევნო ერთი წლის განვითარების მუშაობის და სხვა სადგურების დასაფურებლივ მომზადების იყო. ლუნეტის სახელმწიფო კოსმოსურმა სააგენტომ, „როსკოსმოსმა“ შექახებამდე რამდენიმე საათით აღრე განაცხადა, რომ მათ დაკარგეს კონტაქტი ხომალდთან. ხომლდმა 11 აგვისტოს რესეტის მონიტორინგის აღმოსავლეთში, ამურის რეგიონში მდებარე კოსტრუქციას “კოსმოლინი” კოსმოლინიდან აიღო სტარტი და მიმდინარე კვირას წარმატებით გაფინანსდა მთვარის ორინტაცია.

LAD LAMBERT
Aerospace Production

რომელი ნორმალუ-
რი აღამიანი იტყვის
უარს მის ქვეყანაში
აეროპორტის ან რკი-
ნიგზის მშენებლობაზე?
— მართალია, არც მრ-
თი! მაგრამ აფხაზეთს
ეს პროექტები შესაძ-
ლოა, დასასრულის და-
საწყისად ეჭვეს.

ვეცდები, განვართო ფაქტებზე და-
ფუძნებული ესოდე ხსსები დასკანის მი-
ზაობები. ფაქტები ხომ, როგორც ცეოცი-
ლია, პირი რამა...»

დაპირებები იმის შესახებ, რომ ერთ-ორ წელიწადში აფხაზეთში აეროპორტი ამოქმედდებოდა და აფხაზური ლანანერები მსოფლიოს მპარტიაბით დაიწყებინენ ფრენას, დიდი ხანია, გვესმის. ამ ლამაზ ზღაპარს ჩვენი ხელისუფლებები შესაშური რეგულარულობით გვიყებონ ნერგ არჩევნებამდე და არჩევნების დროს. მაგრამ გადიოდა რწევი, აეროპორტი ვი კვლავ უმოქმედოდ ჩააგდებოდა.

მონიტორინგი იგავით აეროპორტების მოსალოდნებულ ამოქმედებაზე, რაც „აფხაზეთის ეკონომიკუს აპარატის მიერ დაუყვავებდა“, 2021 წელს მოვალეობის მინისტრით. თუმცა მაშინ ხელისუფლებას „პატარა იაღლია-ში“ მოუყიდა ქალბატონი ეკონომიკის მინისტრის სახით, რომელმაც საკუთარი დაუდევნობით ხელო ჩაუკდო უურნალასტებს რეალური ინფორმაცია დოკუმენტის შინაარსის, კონძოლ, იმის შესახებ, თუ რა რჩებოდა აფხაზეთი სახელმწიფოს მფლობელობაში სოუმების აეროპორტების „რონა ბაზელი“ პროექტის რეალიზების შემდეგ. უხეად რომ ვთქვათ, რესი „ინვესტიციის“ მფლობელობაში გადადიოდა ყველაფერი, აეროპორტის მისასვლელი გზის, №5 ნაგებობაში შესასვლელი კარისა და მთავარ დარბაზში ჩამოვალებული ჭარის გარდა.... მაშინ ყველაფერი „დოკუმენტის შინაარსის არასწორ ინტერპრეტირებას“ მიაწერეს და აგორებული სკანდალი ჩააცხრეს, თუმცა ყველას ესმოდა, რომ კვამლი უცემელოდ არ არსებობს.

საქმეში ჩაუხედავი მკითხველი შესაძლოა, ვერ მხვდეს, რატომაა ეს თითქოსდა რიგითი საინვესტიციო პროექტი ესოდენ მუდ्रებელი აუხა-ზენი საზოგადოებისთვის. მოკლედ განვმარტავ მიზეგებს: დავიწყოთ იმით, რომ აეროპორტი – ეს სტრატეგიული ობიექტია, თანაც აფხაზე-თის შემთხვევაში – ორგანიზაციულების (მშვი-ლობიან დროს – სამოქალაქო ლაინერების ფრი-ნებისთვის, ომიანობის პრიორიტეტი – სახელმწიფო უსაფრთხოების დაცვის უზრუნველყოფის ამოც-ანების შესასრულებლად). მსგავსი აბიექტები ყოველთვის, საბო ვესავ – ყოველთვის სახელ-მწიფო საკუთრებაში უნდა ჩრებოდეს. თუ აფხა-ზეთს აეროპორტის რეკონსტრუქცია-ამოქმედების წესურსები არ გააჩნდა, მაშინ მსგავსი აბიექ-ტის ინვესტორისთვის გადაცემისას ხელისუფ-ლება ვალიდურა იყო, სახელმწიფოს უძრა-ტების წილობრივი მონაწილეობა შეენარჩუნ-ება. ამას უკავშირო არ არის.

დიდი სანია რუსები ავსტრიის საკუთარ ტერიტორიაზ თვლიან!

დღეგა შოკში იყო იმის გამო, რომ ხსენებულება
სამშენივ პროექტში, რომლის შინაასი ფართ
თო მასებმა ისევ და ისევ შემთხვევით, სოცისტუ-
ლიდან შეიტყვეს, აფხაზეთი მხოლოდ კოორ
დინატების სახით ფიგურინებდა: მასში არც და-
ბების სახელწოდებები იყო მოცემული, არც ქა-
ლაქების, არც თავად ქვეყნის. და ვიმეორებ-
ჩვენი პრეზიდენტის აღმინისტრაციას ეს ძოვუ-
მენტი „სტატუსეგიული პარტნიორია“ მოსკოვიდა.

ეს არის მოვლა და მოვლა განკუთხულის
მიზნის და მოვლა განკუთხულის მიზნის
მიზნის და მოვლა განკუთხულის მიზნის

გამოიგზავნეს, თანაც თანადართული ინსტრუქტ
ციითურთ, რა უნდა მოემოქმედა სოხებს რუ-
სეთისათვის საინტერესო ამ პროექტის რეალ-
იზებისთვის.

ან ვიცი, რა ზეციური ძალები ჩაერთვნენ
მაშინ საქმეში, რომ პროექტი იმ ჟერზე სახე
ლისუფლებო კაბინეტებში ან გასცდენია, უმა-
ცა როგორც შემდგომ გაირკვა - კვლავ მოკ-
ლე დღიოთ.

မျှပ်လုပ်ခွေ့ကြော်လွှာများကိုဖော်ပေါ်စေရန် အမြတ်ဆင့် အကြောင်းအရာ ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်စွာ အမြတ်ဆင့် အကြောင်းအရာ ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်စွာ အမြတ်ဆင့် အကြောင်းအရာ ဖြစ်ပါသည်။

რაც შევხება აფხაზეთს, აქ საჭმა ბევ-
რად მარტივადაა: რუსები აფხაზი ხალხის-
თვის აგრის პითხვას არ აკირებან, რად-
გან ღილი ხანია, აფხაზეთს თვლიან საკუთარ
ტერიტორიად, რომელიც ხსენებულ პრო-
ექტმი მხოლოდ კოორდინატებითაა აღნიშ-
ნული. ეს – ალბათ, ქართველების მოსა-
თაფლად, რომელთათვისაც მათ ხელისუფ-
ლებას მალე სიმართლის გამხელა მოუწევს.

ՀՅՈՒԱՆԵԼՈՎ ՏԱՐԱԾԱԿԱՆ ԱՌԱՋ. ՑԱՐԸ ԱՅՍԻ, ԱԿ ՄԵԴԱ ԸԱՑԱՅԱԾԵՎՈՎԸ ԹՐԱՎԵՐՅՈՒՅՆ ԽԵՂԱՔՆ ԵԿԵԼԱԳՅԱ, ՏԱՐԱԿԱՐԵՎՈՂՆ ԽՐԱՑԵԼՈՎ ԵՐԱ-
ՖՈՎԱՆՈ, ԵՍԵ ՀՅՈՒԱՆԵԼՈՎԱՆՈ ԱՅՄԵՈՒ ՀԱ-
ՑՈՒԺԼՈՎՔ, ՑՈՒԺԼՈՎ ՅՈՒԺԱՆ, ՀԱՏԱ ՍԱ-
ՑՈՒԺԼՈՎ ԿԱՅՈ, ՀՅՈՒԱՆԵԼՈՎ ԿՅՈՒՅԱ ԵՐԱ-
ՑՈՒԺԼՈՎ ԸԱՑԱԿԱՆ ԵՐԱՎԵՐՅՈՒՅՆ.

რაც შეეხება თავად საქართველოს, ქვეყნის ხელისუფლება იწნეუნება, რომ აფხაზეთის გავლით საპრონიგზო მიმოსვლის აღდგენა „შეოლოდ საქართველოს გამთლიანების შემდეგაა შესაძლებელი“ და ამ თემაზე „არავითარ ფარულ მოლაპარაკებებს არავინ არ აწარმოებს“. ქართველი ანალიტიკოსები კი საკითხის პოლიტიკური ასპექტის პარალელურად, იმაზეც ამავკილებენ ყურადღებას, რომ სადღეისობ მსგავსი პროექტი ქვეყნის თვის ეკონომიკური კუთხითაც არაფრინის მიზრაზი იქნებოდა. რომ აღარაფერი

შიებედავად ამასა, ასლან მუანია, რომელსაც
სატრანზიტო სარკინიგზო მმილსვლის გასსნის
თემაზე საუბარი ორი წლის წინაც უყვარდა, მა-
შონვე აცხადებდა, რომ რუსეთმ საქართველოს
ხელისუფლებასთან საკითხი უკვე შეათანხმა და
სექტემბერის „დამასრულებელ სტადაში“ იყო. ბოლო
პერიოდში კი, იმავე თემაზე საუბრისას, ბუანიამ
საკვალიფიციურული განცხადებები გააკეთა,
კვრძოლ, დააჩვერა, რომ სარკინიგზო ტრანზიტის
თემაზე ჰუნის ტელეფონით ესატრა, ყველა
დეტალი შეთანხმებულია და რჩება მხოლოდ
ერთი ნაბიჯი - პროექტის პრაქტიკული რეალ-
იზების დაწყება. ხოლო თუ ამ სიტყვებს დავუ-
მტებთ სხვადასხვა რუსი მაღალიჩინონების გან-
ცხადებებს, ასევე თემის „რუსეთ-საქართველოს
საქმიანი საბჭოს“ ამასწინანდელ სხდომზე გან-
ხილვის ფაქტს, უნებლივიდ ჩნდება აზრი, რომ
საქართველოს ხელისუფლება, რომელიც მო-
ლო ღრმობის რესუსტის მიმართ სულ უფრო მეტ
დასალობოს იჩენს, ძალიანაც კარგადას „საქმიში“
და მისოფელს ერთადერთ გადასაჭრელ საკითხად
ის რჩება, როგორ აუსსნას ამ საქმეში მონაწილ-
ებობა საქართველოს მოსახლეობასა და და-
სავლელ პარტნიორებს ისე, რომ წყლიდან მშრა-
ლი გამოვიდეს. არადა, რეალურად საკითხა-
ვი ისაა, რა ფასის გადახდა მოუწევს ამ ყვე-
ლობრივ საქართველოს?

პრისტინა ავიძება

(ტექსტი შეიცავს ტრანსლიტერაციას
და ტრანსლიტერაციას, რომელიც
ირჩეულ აჟსაგათში ჩამოიყენა)

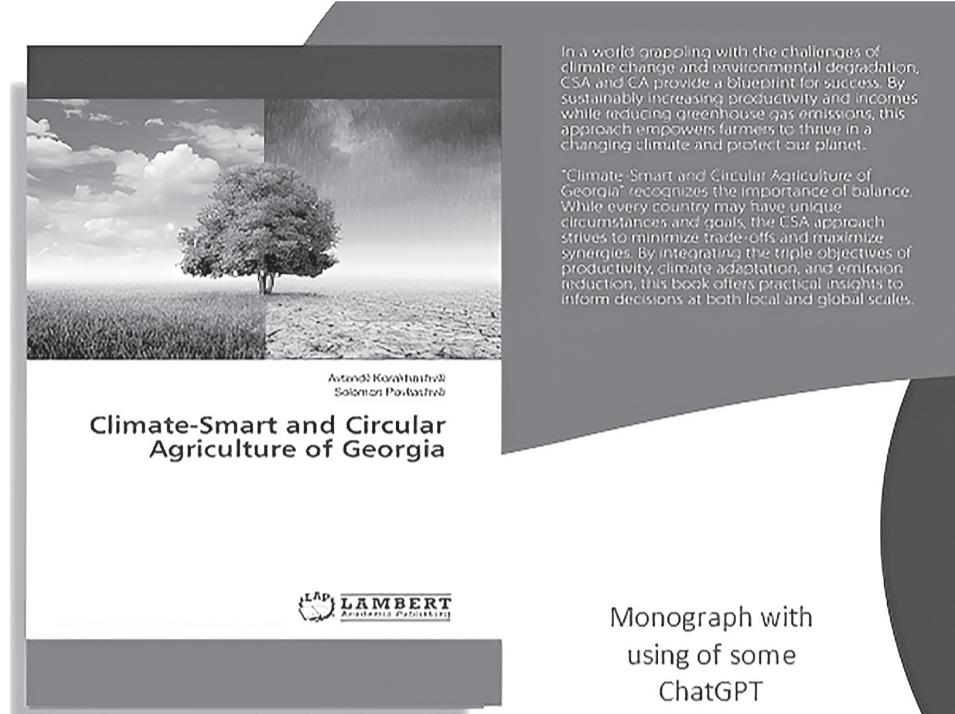

ახალი სიტყვა საქართველოდ აკადემიურ სამეცნიერო ლიტერატურის

30කველ့ად ეს პროგრამა 2023 წლის და-
საწყისში გახდა ხელმისაწვდომი, რომელიც
სპეციალისტებმა აღიარეს ყველაზე ეფექტურ-
დ ტექნოლოგიური თვალსაზრისით ახალ „შევ-
ოქროდ“. 2022 წლის ნოემბერში გამოშვერუ-
ლი ChatGPT-ის პირველ ვერსია ყველა მომ-
ხმარებლისათვის უფასო იყო. მაგრამ მისი პო-
ჰულარობის 8წლასთან ერთად (მას ყოველ-
თვეურად 100 მილიონზე მეტი აქტიური მომ-
ხმარებელი ჰყავდა), 2023 წლის თბერვალში
გამოვიდა მისი ფასიანი ანალოგი ChatGPT
Plus. ფასიანი ვერსია თვეში \$20 ლიკს, გა-
ცილებით სწრაფია და მომხმარებელს მონა-
შემთა უფრო მეტი მოცულობით და დეტალებით
უზრუნველყოფს. ChatGPT-ის უზომო პოჰუ-
ლარულობამ ტექნოლოგიური გიგანტები აძ-
ელა სწრაფად დაეწყოთ მუშაობა მსგავსი კომ-
პიუტერული პროგრამების შექმნაზე. მათ შო-
რისაა კომპანია „მაიკროსოფტი“, რომელ-
მაც გამოუშვა „ბინგ-ჩეთი“, კომპანია „გუგლმა“
კი სულ ახლახან მოაწყო „ბარდის“ პრეზენ-
ტაცია, რომელიც მსუბუკელს სამი სხვადასხვა
პასუხის არჩევანის საშუალებას აძლევს. უცხო-
ეთში გავრცელებული ინფორმაციით, ანალ-
ოგიური პროექტი მუშავდება „ფეისბურგშიც“.

მსოფლიოს წამყანამა სპეციალისტებმა მაშინვე დაიწყეს ამ პროგრამის უზარესადან მართვა პრეტენზიალის რეალიზება, ვინაიდნ ხელვნენ ინტელექტებს აქტს უძრავი აპლიკაცია ისეთ სფეროებში, როგორიცაა ბუნებრივი ენების დამუშავება, სიმულაციები, სტუდენტური და სამეცნიერო ნაშრომების შექმნა, ზუსტი სამეცნიერო დიაგნოზის დასმა და მუნჯნალობის მოდელირება, გიოლოგიური და კლიმატური ცვლილებების „წინასწარმეტყველება“ და სხვ.

უფრო კონკურენტულად, ChatGPT არის OpenAI-ს მიერ შემუშავებული ენის მოდელი, რომელიც შექმნილია ტექსტზე და ფუნქციებულ შეკითხვებზე პასუხის გასაცემად და ბუნებრივი ენის პასუხების გენერირებისთვის. ეს არის ხელოვნური ინტელექტის უფრო ფართო სფეროს ნაწილი, რომელიც ცნობილია როგორც ბუნებრივი ენის დამტეავება (NLP). ის ცდილობს ასწავლის კომპიუტერებს ადამიანის ენის გაცემა და ინტერპრეტაცია. ChatGPT აგებულია ღრმა სწავლის არქიტექტურის გამოყენებით, სახელწოდებით Transformer, რომელიც საშუალებას აძლევს მას ისწავლის შაბლონები ენაში და შექმნას სამცნობრივო კვლევების შედეგების ამსახველი ტექსტები, რომელიც არის თანმიმდევრული და ადამიანის მიერ შედგენილის - დაწერილის შსგავსი, მაგ. სადაც პლომო ნაშრომი, სამცნობრივო სტატია, სახელმძღვანელო, უსაფრთხოების რეკომენდაციები, მონოგრაფია და სხვ.

Climate-Smart and Circular
Agriculture of Georgia

Monograph with
using of some
ChatGPT

მონოგრაფიის ავტორებმა ისარგებლეს პროგრამა ChatGPT-ის უნარით მოახდინოს სინთეზური წინსვლა წიგნის თავების ჩვენებით კომპიუტერუბთან და ციფრულ სისტემებთან ურთიერთობის გზაზე. ამ პროგრამით ავტორებმა შეძლეს არა მხოლოდ ტექსტის, არამედ თვით კლიმატ-გრანივრული და ცირკულარული სოფულის მეურნეობის პროფესიულ და აკადემიურ ღონებები დამუშავებული დავალებების შესრულება გაცილებით ნაკლებ დროში და ჰრაქტიკულად უშეცდომოდ, თანამედროვე მსოფლიო სამეცნიერო ლიტერატურაზე დაყრდნობით – მონოგრაფიის გამოყენებული ლიტერატურა შედგება 244 ქანთულად და ინგლისერად გამოცემული წყაროებიდან.

შობილი მონაცემის სატიტულო გვერდს ამჟევე
ნებს დიდი ლეონარდო და ვინჩის გრძელი
წინასწარმეტყველება ეპიგრაფის სახით, რო-
მელიც მან 6 საუკუნის წინ ამ სიტყვებით გად-
მოგვცა – „იქ, საღაც გუეგას პრილეგაზ
მთავრდება, იქ უკვე ადამიანი იციას გუ-
ეგაზ დახმარებით უსასრულოდ ახალი
ფორმაზის შექმნას“. ამ გრძელი განკვერების
ცხოვრებისეულობას ამტკიცებს დღევანდველი
საინფორმაციო ტექნოლოგიების განვითარება. პირველი ხელნაწერი წიგნებიდან დაწყებუ-
ლი ელექტრონული სიგნალების ნერიონული

ქსელების შექმნამდე, ტელევიზიონებიდან ინ-
ტერნეტამდე და „მეგობრების დასამატებელი“
პირადი სოციალური ქსელების გვერდებიდან
დიდი კომპანიების ციფრულ კამპანიებამდე,
სადაც იმალება კონტენტის არსი. ის იმაზე
ადრე დაიბადა, ვიღორე საზოგადოებას გვგონია
და შეიძლება ითქვას, რომ კონტენტი იმდე-
ნი წლისა, რამდენიც კაცობრიობა. კონტენტი
მუდამ იცვლიდა ფორმასა და სტრუქტურას,
ვითარდებოდა და უფრო გადამწყვეტ მნიშ-
ვნელობას იძენდა. კონტენტი ის ინფორმა-
ცია, რომელიც წესისმიერი საკომუნიკაციო
საშუალებით ადამიანებამდე მიღის და მათ-
თან კონკრეტული სათქმელი მიაქვს.

საქართველოში ასეთი ფერების
გიგანტური მოცემულობა და
მიმდევად გამოიყენება და კა-
შივების გარეთ, როგორც სა-
ზოგადოების ღირებულების და
მიმდევად გამოიყენება და კა-
შივების გარეთ, როგორც სა-
ზოგადოების ღირებულების და

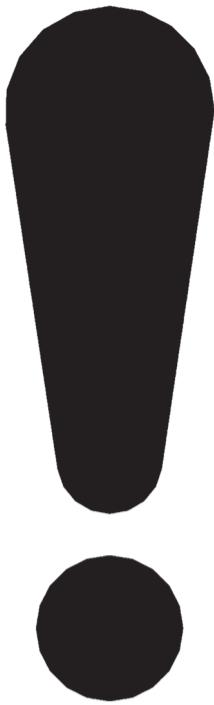
მეურნეობას“. ეს არის საქართველოს რეალობაში ერთ-ერთი თუ არა ერთადერთი მეცნიერებლი ნაშრომი იმ თვალსაზრისით, რომ მის შექმნაში ნაწილობრივ გამოყენებულია ხელოვნური ინტელექტის სრულიად ახალი კომპიუტერული პროგრამა ChatGPT.

დადასურენებულია, ჩოგ კლიმატის
ცვლილება ყველაზე მეტად საკართვე-
ლოსნაირ განვითარებად ქვეყნის და-
აქარალებს. მისი ეფექტი ვლინდება უფ-
რო მაღალი ჰერცერატურის პირობებ-
ში, მცხვარ ნალექების ცვლილებებში,
ზღვის დონის აღვენას და უფრო ხშირ
ეპსიროგალერ ამინდს. ყოველივე ეს
საფრთხეს უქმნის სრულის მუსიკების,
და გვასგამისად სურსათის წარმოებას.
თუ გავითვალისწინებთ, ჩოგ 2050 წლს
ვლანების მოსახლეობა 9 მილიარდს
მიაღწევს, დეფიციტარი გახდება მდგრადი
ნებალიბ. მისებადაც მიმსა, ჩოგ საკარ-
თველო აა მჩნია ზედარებით ხელსაყ-
რელ გეოგრაფიულ პიროვნებია მოქ-
ცეული, ეს პიროვნები საკართველოსაც
შექანება. სრულის მუსიკების სამგუ-
რის განვითარების მიზანი მიაკარი ცისარის.
შენგავლება ხშირად შეიძლება იყოს ად-
აკადემიის გარემონტირებისა და სასურსა-
თო უსაფრთხოების გარემონტირების მე-
დიების მიზანების მიზანების თანასარგებელი
და, გვასგამისად, გვერაპილებელი მე-
დიება, რომელიც სრულის მუსიკების
განვითარების ერთოველ პირობილობებს
შექანება და არის კლიმატ-გონივრუ-
ლი და ცირკულარული სრულის მუსი-
კების მიზანების მიზანება ასევები.

ნაშრომში აღწერილია, რომ საქართველოს სოფლის მეცნიერებაში მტკვარი წყლის გამოყენება 60%-მდეა და რომ ეს კონფიციენტი ძალაან მაღალია სამხრეთ კუვასის სხვა ქვეყნებთან შედარებით. საქართველოში ადგილი აქვს წყლის სტრესული მოხმარების მაღალ დონეს, წყლის რესურსების არარაციონალურ მოხმარებას მოძველებული ტექნოლოგიებით გამოყენების გამო. ძალგებ შეინდევა ჩამდინარე წყლების ფილტრაცია და ინიგაციაში გამოყენება. მელიორაციასთან ერთად, სასოფლო-სამეცნიერო კულტურების ზრდა-განვითარება განპირობებულია აგრეთვე მინერალური სასუქებისა და სინთეგზური პესტიციდების უფრო ინტენსიური გამოყენებით, რამაც დროთა განმავლობაში ძირი გამოიტანა კულტივირებული მიწების ნაყოფიერებას და გამოიწვია მათი ამ ქიმიკატების გაღასტით დაბინძურება. ავტორები ყერაბლებას ამახვილებენ მინერალური სასუქების და პესტიციდების გაზრდილი რაოდენობის გამოყენებაზე, მათა პოტენიშიზაციის შესაძლებლობებზე თანამედროვე ტექნოლოგიებით ჩანაცვლებით, ნიადაგის რეგენერაციაზე, გარემონტებების მოქმედების მინიმუმამდე შემცირების ტექნო-

გურამ ალექსიძე,

საქართველოს მეცნიერებათა
ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი

სექსუალური ქალადობა და სარმარი კონფლიქტები

„აისისროს წვერი“

უკაიის მოვლენებია სამხედრო კონფლიქტების დროს სექსუალური ძალადობის პრობლემა კვლავ საზოგადოებრივი ყურადღების ფოკუსში მოაქცია. დაუკარის ებებით, მოგრამ ფაქტია, რომ ოკეანების ძალადობის მსხვერპლის ხილად ბავშვებიც ხდებიან. ჟერ კიდევ 2022 წლის მარტში გაერთს ინიციატივით შეიქმნა უკრაინაში კანონდარღვევათა გამოძიების დამოუკიდებელი სამორავისთვის კომისია, რომლის მონაცემებით, სექსუალური დანაშაულის მსხვერპლთა ასაკი 4-დან 80 წლამდე მერყეობს. 2023 წლის აანგრისთვის უკრაინის გენერალური პროკურორული სექსუალური ძალადობის უკვე 155 საქმეს იძებდა. და პრამილა პატენტია (გაერთს გენერალური მდივნის სეცენტრომადგრენებით კონფლიქტების დროს სექსუალური ძალადობის საკითხებში) ამ ციფრებს მხოლოდ „აისისროს წვერი“ უწოდა.

საქართველოში ამას იმპიათად თუ ვისენებთ, მაგრამ აფხაზეთის ომის დროსაც სექსუალური ძალადობის მსხვერპლი უმრავი ქალი და ბავშვი გახდა. ეს დანაშაულები, საუჩელუროდ, დღემდე არავის გამოუძიება და არც არავინ დასკილა.

გაუპატიურების კოშმარული შიში ძალით ზერმა გამოსცადა მათ შეირის, ვინც მაშინ აფხაზეთიდან გაღწევა შეძლო. მედიაში დაიაში დროდადრო კონკრეტული ფაქტები ქვეყნდებოდა. ცნობილია, მაგალითად, გაგრაში მომხდარი შემზარავი შემთვევა, რომლის დროსაც 19 წლის მ.ა. მამის თვალწინ ცამეტმა მეტრით განვითარება გაუპატიურები განაზომლად უფრო მძიმე დანაშაულია, ვიდრე რიგითი გაუპატიურება და მათგა ხანდაშელობის გადა არ ვრცელდება. საერთოშორისო სამართლის თასახმად, ეთნოწმენდა არის ან კაცურმარინობის წინაშე დანაშაული, ან გენცოდილი. ქართველების მიმართ ჩადენილ ეთნოწმენდას ასეთი ვგალითივაცია რომ მისუმოდა, დოკუმენტური მეციცებულები უნდა გვქონდა. სწორედ ამ მსალებებს შესაგროვებლად ვიწყებოდა. აღმოჩენა დასავლეთი 2008 წლის და 2014 წლის ომებშაც კი არ აღიქვამდა სერიიზე, 2022 წლს კი, როგორც იქნა, გაიგო, ვისთან აქვს რესერვის სახით საქმე. ახლა დაგროვი მომენტი, რომ მისი შეიძლება მიმართ უკვე არ სისტემული და ფინანსურირების გადავარჩინება...“

როდესაც სოხუმის აღების საშიშროება დადგა, ქალებს სივალილე მეტად გაუპატიურების ემინონდა. ხმრიად ამის გამო ტოვებდნენ საცხოვრებელ ადგილს და დევნილები ხდებოდნენ. უამრავი ქალის შემთხვევაში კი ეს მხოლოდ კოშმარული შიში არ ყოფილა და სულიერი ტრაგმისგან დღემდე ვერ განიკურნენ.

დროის დანაშაულებს კასები საერთოებრივ მოსიმის 30 წლის!

შოთა მალაშენისა — ტერიტორიული მთლიანობის აღდენის საკითხთა დროებითი საპარლამენტო კომისიის ყოფილ თავმჯდომარეს (2004-2012 წ.წ.) მიაჩინა, რომ დროის, აფხაზეთის ომის დროს ჩადენილ ძალადობაში დამნაშავეებს პასუხისმოგონის არ ყოფილა და აფხაზების დაწყება:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

„ეთნოწმენდის ურომატში განხორციელებული გაუპატიურები განაზომლად უფრო მძიმე დანაშაულია, ვიდრე რიგითი გაუპატიურება და მათგა ხანდაშელობის გადა არ ვრცელდება. საერთოშორისო სამართლის თასახმად, ეთნოწმენდა არის ან კაცურმარინობის წინაშე დანაშაული, ან გენცოდილი. ქართველების მიმართ ჩადენილ ეთნოწმენდას ასეთი ვგალითივაცია რომ მისუმოდა, დოკუმენტური მეციცებულები უნდა გვქონდა. სწორედ ამ მსალებებს შესაგროვებლად ვიწყებოდა. აღმოჩენა დასავლეთი 2008 წლის და 2014 წლის ომებშაც კი არ აღიქვამდა სერიიზე, 2022 წლს კი, როგორც იქნა, გაიგო, ვისთან აქვს რესერვის სახით საქმე. ახლა დაგროვი მომენტი, რომ მისი შეიძლება მათ შემთხვევაში გამოიყენდა. ჩვენ გვინდა რაც უპირესობი ტერიტორიის დაბრუნება და სამართლებრივი სახელმწიფოს ამენება, რაც, მათ შორის, სამხედრო დამამაშავეების გამოვლენა-დასკასაც ითვალისწინებს.

სამხედრო გაუპატიურების სწორი ვგალითიციებისთვის აუცილებელია მისი დესტრუქციული არსის კონკრეტული შეფასება. მწერალი და უკრაილისტი რაფაელ გრეგორი თავისი წიგნში „ქალი და ომი; სიყვარულიდან ძალადობაშიდა“ სამხედრო გაუპატიურების სამ ძირითად ნიშანს ასახელებს:

• საქართომა, ანუ ყველა ფერი დიად ხდება; მოძალადე დაწმენდებულია თავის უფლებამოსილებაში, ჩაიდანის ყველაფერი, რაც მოერნანება;

• ქალები ჰაგუური გაუპატიურების მსხვერპლის ხდებიან. მოძალადეთა ჰაგუური, კოლექტური ძალადობის აქტი სამხედრო სამსახურის ერთიანობის სიმბოლური და გამოძიების დაწყება:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევნილები პარლამენტში მოგვყავდა, ვესაუბრებოდა და უკიდურესი დასკილადობა:

— ვიდეოგადაღებაზე რომ დაგვთანხმებულიყვნენ, ცალკე მუშაობა დაგვჭირდა. დევ

